

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 16. De Gabriële Perlino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

liri: intrepido ad hæc Niezâ Casiquio, & pro tuendo Gonsalvio affeclas ac amicos ad arma animante. Sed Rochus Gonsalvius, gnarus Niezæ vires impares esse tumultuantibus, pro incolumitate gregis sui caput suum vile habens, Urvaicam ausus transmittere, eò se contulit, ubi princeps Ariolus Crucis incendiarius, & tumultuum inceptor, habitabat; quo donis & eloquentiâ utrumque conciliato, id saltem obtinuit, ne vellet rebellare. Mox ad aduersi fluminis accolæ bellum jam moventes sine comitatu properans, reperit metu panico attonitos ad sua se latibula recepisse. Quare domum rediens, totum se impostero contulit ad augendum ornandumque novum oppidum, futurum (uti videbimus) Urvaicensis provinciæ caput. In quâ subigendâ Societas nostra tantam laudem consequuta est, quantam ipsi peperere tot barbarorum millia ad fidem adducta, tot oppida ab Societate fundata, tot Martyrum adorea, tot regiones aditæ, tot tumultuantium dæmonum & eorum affeclarum insectationes toleratæ, tot virorum Apostolicorum heroica facta amplissimam materiam mihi & scribenti, & inter tot eximios viros immeritissimè adhuc versanti, præbitura. Quamquam per septem fermè annos circa fines non admodum prosperis eventibus luctatum est, quòd Paranenses Ehnici secretis nunciis suspiciones per Urvaicenses populos latè sparsissent, asserentes Rochum Gonsalvium, & ejus affeclas, Hispanorum esse emissarios, Religionis specie Indorum seruitiis insidiantes.

EODEM Anno, Paraquariensis & fluminis Argentei Provinciæ, quæ hæctenus uni Prætori & Episcopo patuerant, in duas præfecturas & Episcopatus scissæ sunt, Paranâ fluviio utrorumque jurisdictiones ex æquo fermè dirimente. Paraquaria pro Episcopo Thomam Torres è scholâ Lovaniensi, pro Prætorè Emmanuelem Frias: flumen Argenteum pro Prætorè Didacum Gongoram, pro Episcopo Carancam accepere. In portu Boni-aëris graviter statim discordatum est, Rectorè Collegii Gabriele Perlino, dum distractas mutuis offensionibus partes reunire satagit, iisdem se, ut fit, implicante. Totam rem breviter expediam. Didacus Gongora Navarrus, Sancti Jacobi Eques, in fluminis Argentei Prætorè designatus, dum Ullispone navigationem adornat, Lusitanorum suasu, merces, quas fucato nomine alii mercatores pro se venderent, in navim suam inferri siverat: quæ res quamvis Regiis legibus prohibita sit, tamen ob Magistratum dissimulationem, cum à plebisque ad levandos longæ navigationis sumptus usurpari soleat, nemini admodum hæctenus fraudi fuerat. Sed indicio ejus rei ab Senatu Regio Madriti accepto, Præfes quemdam Melonium in novum Prætorè inquisiturum, cum Judicis potestate, ad portum Boni-aëris amandat: qui ut ad portum appulit, reperit urbem novo Prætori faventissimam, & undequaque investigantem, num qua porta aperiri posset ad Melonium de portu ejiciendum. In his rebus dum sunt, novus Judex Collegii nostri Socios palam offendit, quâ occasione ab Prætoris fautoribus arreptâ, omni modo Gabrieli Perlino persuadere conantur, ut iudice conservatore creato causam suam & Societatis decus tueri velit, privato scilicet Societatis defensionis pallio publicum odium contegentes. Rector homo candidus, non satis examinato politicorum hominum consilio, nec expectato sui Provincialis (quod facere debuerat) consensu, præcipitanter nimis Judicem Conservatorem in ipsum Melonium creat. Qui iudex, ab iisdem Prætoris fautoribus instigatus, latâ sententiâ Melonium multum reluctantem, ob injuriam Societati factam, in Europam renavigare coëgit. Quâ re cognitâ Senatus Regius, autoritatis suæ vindex, omnem invidiam in Rectorè Collegii derivans, acerbis litteris ab Præposito Generali Societatis postulat, ut in Gabrielem Perlinum, prout merebatur, animadverteretur. Non abnuît Vitelleseus, talium rerum in suis osor, & Perlinum domi religiosi pœnis castigatum, quatuor votorum professionis gradûs, ipsi aliàs ob eminentes dotes debiti, & cujusvis dignitatis obtinendæ spe in perpetuum privat. Quâ animadversione Senatus Regius Societati placatus, ad castigandos eos, qui se dolosè huic negotio immisuerant, curam advertens, Senatorem Regium è Peruvia cum potestate ad Portum Boni-aëris destinat, multiplici severitate in læsæ Se-

Discriminibus se opponit.

Urvaicensis Provincia.

CAPUT
XVI
De Gabriele
Perlino.

*Episcopatus
et Prætoratus
divisio.*

Didaci Gongora factum.

1620.

*Melonius
Judex.*

Perlino imprudens factum.

Perlino castigatur.

*Perlini agra-
gia virtus.*

natus autoritatis reos animadvertens. Fama est multas ad octoginta millia aureorum ascendisse. Adeo sæpe totam summam perdimus, dum partem nimiam sagacitate tueri satagimus. Cæterum Gabriël Perlinus, probatissimæ virtutis vir, religiosè admissâ pænâ, Peruanam Provinciam, unde venerat, repetens, Limano in Collegio omni virtutum exercitio usque ad extremam senectam floruit, Æthiopicis docendis, ægris invifendis, Catechesibus obeundis, corpõri macerando, Deum per preces vocando, se totum impendens. Fratres habuit Franciscum Perlinum in Societate nostra alios regendi & concionandi arte diu conspicuum; necnon Joannem Perlinum in præcipuis utriusque Orbis Academiis notissimum; & tamen noster Gabriël nihil tantis viris alio genere virtutum inferior fuit: nam quod ei dempsit unius facti inconsideratio, abundè compensavit hominis constantia, verecundiam non ante salutem ponentis; sed magno animo errati pænâ, quasi novum ad virtutem incitamentum, admittentis. Atque, ut sit, optimi viri commiseratio domi forisque ejus virtutis æstimationem intendit: ut scias errores nostros ad bonam famam posse conducere, si iis, proculcatis quasi gradibus, ad virtutis apicem erigamur.

CAPUT
XVII.
Vnorum
Collegiorũ
res summa-
tim narra-
tur.

*Discordiã
ortã,*

Sopita.

*Aspectu Ho-
stia consecra-
ta præditi
converso.*

*Estensis
Templi de-
dicatio.*

*De tygridum
naturã.*

IN eodem portu & Sanctæ Fidei urbe perniciosæ discordiæ serpebant, eò perniciosiori malo, quò à capite derivabantur: sed tandem cives plerique, Societate arbitrâ, invicem dedere manus, indices compositæ litis. In Assumptionis urbe non nihil etiam inter Episcopum & Collegii nostri Rectorem discortatum est. Societatem iniverat nonnemo Ecclesiastico Beneficio insignitus, quod Beneficium statim Episcopus in alium transtulerat, reclamante licet pro tyrone suo Marcello Lorençanâ, Collegii Rectore, & Summorum Pontificum decreta super eâ re coram exponente. Excanduit ad inopinatam reclamationem Episcopus, & pugno in subiectum pluteum cum indignatione impacto, fractis impetu vitris ocularibus, Lorençanam domo suâ expellit, qui Episcopo reverenter salutato nihil aliud addidit, nisi se facillè aliam portam reperturum, quâ in ejus domum & gratiam regrederetur: & mox Collegium repetens crystallina conspicilla, elegantia planè, & in his terrarum ultimis æstimatissima, per unum è nostris ad Præfulem destinat, rogans ut his pro fractis uti dignaretur. Valuit factum ad redintegrandam amicitiam: Præfule, abstersâ tantisper caligine, charitatis crystallo ad perspiciendam negotii veritatem urente. Quamquam non diu post, uti videbimus, periculose caligans rediit ad ingenium. Melioribus oculorum juvamentis usus ille est, qui in Assumptionis Collegii templo, unico Sacro-sanctæ Eucharistiæ, ad venerationem expositæ, aspectu, ita inveteratos malo usu turpitudinis mores correxerat, ut deinceps esset virtutum omnium prototypum. In Comitibus Provincialibus Cordubæ celebratis, plurimorum votis Franciscus Vasquius Truxillius, Procurator Provinciæ, ad subsidiarios Socios ab Europa advehendos designatus est: nam nuper advectos Collegiorum & oppidorum foundationes exhausteras, & spes præteritis rebus major augeri numerum operarum necessariò exigebat. Esteci magno concursu, Tucumanix Episcopo solemnibus ritibus operante, templi nostri Encarnia celebrata sunt. Nostri excursores multos omnis ætatis mortales Sacro Fonte tinxere. Estecensi in ditione res accidit memorabilis. Hispanus homo, Veneris puppus, nullâ arte, nullâ nostrorum industriâ, nullis cœlitus immisissis terroribus ab publico pellicatu extricabilis, cum in agro nescio quid ageret, ab tygride è sylvâ profliente, ex circulo Indorum, quibus circumseptus erat, unguibus per pedem extractus, vix adstantium ope, laniato jam corpore, cum vita evasit. Quâ in re notandum mihi venit, eam esse tygridis naturam, ut in viliora specie animalia, relictis nobilioribus, semper involet: quare si eques canem comitatus in eam offenderit, canis primùm, tum equus, eques denique, nî fugiat, discerpetur. Hominum etiam præstantiæ selectum habet: quocirca, si Indus, Æthiops, & Europæus unâ tygridi occurrant; Indus primùm, tum Æthiops, Europæus denique invadetur. Quin & in Hispanis quosdam gradus insitâ naturæ vi distinguit; quamobrem inter mixti sanguinis Ibridas, & merè Hispanos, eos ordine sibi deligit, qui plus Indici sanguinis habuerit: notabili sanè naturæ morta-

lium